

Valdkond	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
Kirjalike tööde liigid	<ul style="list-style-type: none"> • õpimapp • referaat 	<ul style="list-style-type: none"> • õpimapp • referaat • lühiuurimus 	<ul style="list-style-type: none"> • õpimapp • referaat • lühiuurimus • projekt • loovtöö
Vormistus	<ul style="list-style-type: none"> • käsikirjaline • arvutis 	<ul style="list-style-type: none"> • arvutis tekstidokumendina (MS Word, OpenOffice vm), va õpimapp • A4, trükitakse ühepoolsena • veerised: vasakul, ülal ja all 3 cm, paremal 2 cm • tekstilõikude eraldamine taandreaga (1,25 cm), v.a peatüki esimene lõik • trükikiri Calibri, tähesuurus 12 • reavahe 1,5 punkti • joondus äärest ääreni (<i>Justify</i> ehk rööpjoondus) • leheküljed numereeritakse, numbrid paigutatakse lehekülje paremasse alumisse nurka (tiitellehele numbrit ei märgita) • kõiki peatükke ja töö teisi iseseisvaid osi alustatakse uuel lehelt (nt sissejuhatus, sisuosa, kokkuvõte, kasutatud allikad) • pealkiri vormindatakse, kasutades laade <i>Heading 1</i>, <i>Heading 2</i> jne • pealkiri paigutatakse vasakusse serva • peatükid ja alapeatükid nummerdatakse läbivalt, kuid sissejuhatus, kokkuvõtte ja allikate loetelu ees peatüki numbrit ei ole • peatüki pealkirja ja teksti vahele jäetakse üks tühi rida • alapealkirja ja temale eelneva teksti vahele jäetakse kaks tühja rida, järgneva teksti ette ikka üks tühi rida • peatükkide (ka sisukord, sissejuhatus, kokkuvõte, kasutatud allikad) pealkirjad kirjutatakse suurtähtedega ja korrektselt (lühendeid ei kasutata, sõnu ei poolitata) • pealkirjale ei järgne punkti 	

Maht		<ul style="list-style-type: none"> • referaadi pikkuse otsustab õpetaja, lühiuurimuse pikkus kuni 10 lk 	<ul style="list-style-type: none"> • referaadi pikkuse otsustab õpetaja • lühiuurimustööl kuni 10 lk • loovtöö maht oleneb teemast
Tekstisisene viitamine Lisa 1		<ul style="list-style-type: none"> • töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd ja/või seisukohad refereeritakse või tsiteeritakse loomevarguse (ehk plagiaadi) vältimiseks 	
Struktuuriomad	<ul style="list-style-type: none"> • tiitelleht • põhiosa 	<ul style="list-style-type: none"> • tiitelleht • sissejuhatus (sõltuvalt töö liigist) • põhiosa (peatükkidena) • kasutatud allikad • lisad 	<ul style="list-style-type: none"> • tiitelleht • sissejuhatus (sõltuvalt töö liigist) • põhiosa (peatükkidena, alapeatükkidena) • kokkuvõte • kasutatud allikad • lisad
Tiitelleht Lisa 2	<ul style="list-style-type: none"> • kool • koostaja ees- ja perekonnanimi • töö pealkiri 	<ul style="list-style-type: none"> • kool • koostaja ees- ja perekonnanimi • klass • töö pealkiri • töö liik (nt referaat) • koostamise koht ja aasta 	<ul style="list-style-type: none"> • kool • koostaja ees- ja perekonnanimi • klass • töö pealkiri • töö liik (nt referaat) • juhendaja ees- ja perekonnanimi • koostamise koht ja aasta
Sisukord Lisa 3		<ul style="list-style-type: none"> • järgneb tiitellehele • koostatakse automaatselt või käsitsi • peatüki/alapeatüki number ja pealkiri koos lehekülje alguse number 	<ul style="list-style-type: none"> • järgneb tiitellehele • koostatakse automaatselt • peatüki/alapeatüki number ja pealkiri koos lehekülje alguse number
Sissejuhatus			<ul style="list-style-type: none"> • teema valiku põhjendus • aktuaalsus, tähtsus • töö kirjutaja eesmärk

			<ul style="list-style-type: none"> • lühiuurimuse puhul uurimisküsimused, hüpoteesid ning ülesanded, mida käsitletakse probleemi lahendamiseks
Kokkuvõte			<ul style="list-style-type: none"> • töös leitud tulemuste tõlgendamine/põhjendamine • hinnang oma tööle: eesmärkide täitmine • järeldused, ettepanekud • vastus(ed) sissejuhatuses püstitatud uurimisküsimus(te)le või/ja hüpoteesi(de)le
Kasutatud allikad Lisa 4 ja 5		<ul style="list-style-type: none"> • referaadil min 3 allikat • allikate on tähestikulises järjekorras <ul style="list-style-type: none"> ▪ raamatud ▪ ajakirjad ▪ ajalehed ▪ internet 	<ul style="list-style-type: none"> • lühiuurimusel ja referaadil min 5 allikat • loetelu peab sisaldama kõiki allikaid, millele on tekstisiselt viidatud • järjestatud tähestikulises järjekorras, ei nummerdata <ul style="list-style-type: none"> ▪ raamatud ▪ ajakirjad ▪ ajalehed ▪ internet
Tabelid, joonised, fotod (põhiosas) Lisa 6			<ul style="list-style-type: none"> • tabelid pealkirjastatakse, nummerdatakse araabia numbritega (nt <i>Tabel 1.</i>) • tabeli pealkiri paigutatakse keskele • tabel paigutatakse lehe keskele • kirjasuurus tabelis 11 • joonise nimetus paigutatakse

			<p>joonise alla keskele, nummerdatakse araabia numbritega (nt <i>Joonis 1.</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> • fotod allkirjastatakse (kes või mis on fotol, millal ja kelle poolt jäädvustatud, kelle omanduses on originaal jms) • NB! Kui joonis, foto või tabel pärineb mõnest kasutatud allikast, siis tuleb sellele viidata • suured tabelid (A4 tabel), suuremad joonised ja rohke pildimaterjal paigutatakse lisadesse
Lisad (tabelid, joonised, fotod)		<ul style="list-style-type: none"> • iga lisa algab uult leheküljelt • lisad nummerdatakse iseseisvalt (vasakusse ülanurka <i>Lisa 1.</i> jne) ja pealkirjastatakse 	<ul style="list-style-type: none"> • lisad nummerdatakse iseseisvalt (vasakusse ülanurka <i>Lisa 1.</i> jne) • pealkirjastatakse • lisadele tuleb põhitekstis viidata • iga lisa algab uult leheküljelt • tabelite, jooniste ja fotode kasutamisel lisadena kehtivad eespool mainitud nõudmised (pealkirjastamine/allkirjastamine, viitamine jm)

Lisa 1. Tekstisisene viitamine

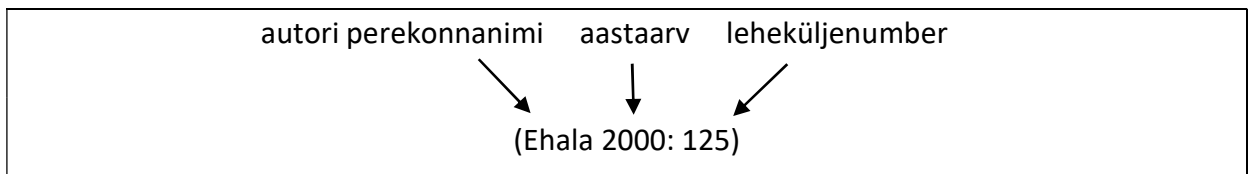
Kirjalike allikate põhjal loodud uues tekstis tuleb oma mõttekäigud teiste autorite omadest lahus hoida. Selleks kasutatakse **refereerimist** ja/või **tsiteerimist**.

Refereerimisel edastatakse autori mõtteid oma sõnadega ning ei kirjutata alustekstist välja nopitud lõike või mõtteid täpselt maha.

Tsiteerides kopeeritakse autori mõttekäigud sõna-sõnalt. Üldjuhul tsiteeritakse autorit siis, kui algne tekst on väga hea sõnastusega või on mingil muul põhjusel vaja seda täpselt edasi anda. Tsitaat pannakse alati jutumärkidesse.

Nii tsitaadi kui ka refereeringu puhul peab mõlemale järgnema korrektne viide (vt altpoolt). Viitamata või väärtalt viidatud teksti puhul on tegemist **plagiaadi** ehk loomevargusega. Plagiaat on teise autori ja/või muust kasutatavast allikast pärit mõtete, ideede või tekstiosade esitamine oma nime all, ilma originaali autorile ja allikale viitamata või autorsust muul viisil osutamata (Hennoste 2014: 73).

Loovtöös tuleb kasutada nime ja aastaarvuga viitamist. Sellisel juhul paikneb viide teksti sees ümarsulgudes, kuhu kirjutatakse autori perekonnanimi või trükise pealkiri, ilmumisaasta ja leheküljenumber või numbrid (vt näidet joonisel 1).



Joonis 1. Tekstiviite osade paigutus sulgudes

KAHE AUTORIGA TEOSEL pannakse viites sulgudesse mõlema perekonnanimed ning nende vahele koma.

Mistahes liiki loovtöö koostamisel tuleb selgelt sõnastada töö eesmärk (Rootamm-Valter, Burdakova 2014: 24).

KOLME JA ENAMA AUTORIGA TEOSEL pannakse sulgudesse esimese autori nimi, millele järgneb lühend *jt.* Muu vormistus ei erine tavaliselt viitamisest.

Uurimistööd kirjutama asudes tuleks õpilasel ning juhendajal läbi arutada teema valik. Seejuures on oluline, et valitud teema pakuks õpilasele tõesti huvi. (Vija jt 2012: 12–13).

ILMA AUTORITA TEOSEL on viiteks pealkiri või selle esimene sõna, kolm punkti ning aastaarv ja leheküljenumbrid. Järgmises näites on viidatud õigekeelsuskomisjoni otsusele, mis on avaldatud „Kirjakeele Teatajas“.

Võõrkeelsete nimede mugandamine pelgalt kirjapildi poolest pole soovitatav, sest nii kaob rahvusvahelise väärtusega nimekuju (Kirjakeele... 1985: 74)

SÕNARAAMATUTELE JA TEATMETEOSTELE viidates kasutatakse suurtähelühendeid (nt ÕS = „Õigekeelsussõnaraamat“, EKSS = „Eesti keele seletav sõnaraamat“ jms). Lühendi kasutamisel peab seesama lühend paiknema ka kasutatud allikate loetelus viitekirje eest.

Eesti keele nimisõnal *palk* on kaks erinevat tähendust (EKSS 2009: 67)

ELEKTROONILISTE MATERJALIDE viited vormistatakse sarnaselt paber kandjate viidetega. Teksti sees ei esitata kunagi veebiaadressi, kust materjal on saadud. See teave pannakse kasutatud allikate loetellu. Kui internetist leitud materjali kohta pole teada, mis tekstiga on tegemist ning kes on selle autor, siis on parem hoiduda selliseid materjale kasutamast. Allpool oleva näite puhul ei saa viidata ka kindlale leheküljenumbrile.

Tantsupidu on Eesti rahvusliku identiteedi kinnitaja (Kapper 2016).

ILMA AUTORITA ELEKTROONILISE MATERJALI kasutamine on siiski mõnikord vajalik, kuna mõnel juhul pärineb materjal mingilt kindlalt koduleheküljelt. Kodulehele viitavad pikad veebiaadressid jäägu kasutatud allikate loetellu, kuid tekstisisene sulgudes paiknev viide peab lugejat juhatama kasutatud kirjanduse loendis paikneva õige viitekirje juurde (vt ptk 6.3. Kasutatud allikate loetelu vormistamine).

Õpilaste teadusajakiri Akadeemiake on kodulehele välja pannud viitamisjuhendi, mis on kooskõlas ajakirja Akadeemia viitamissüsteemiga (Akadeemiake 2007).

Lisa 2. Tiitellehe vormistamine

Haabneeme Kool (12 pt)

Ees- ja perekonnanimi, klass (12 pt)

Töö pealkiri (16 pt)

Töö liik (12 pt)

Juhendaja: ees- ja perekonnanimi (12 pt)

Haabneeme (12 pt)

Lisa 3. Sisukord

Sisukord

Sissejuhatus	1
1. Blogi loomine	4
1.1. Blogi loomine Webs keskkonnas.....	5
2. Haabneeme Kooli 8.a klassi blogi	6
2.1. Struktuur ja kujundus.....	7
2.2. Blogis info edastamine.....	8
2.3. Tagasiside.....	9
Kokkuvõte	10
Kasutatud allikad	11
Lisad	12

Lisa 1.

Lisa 2.

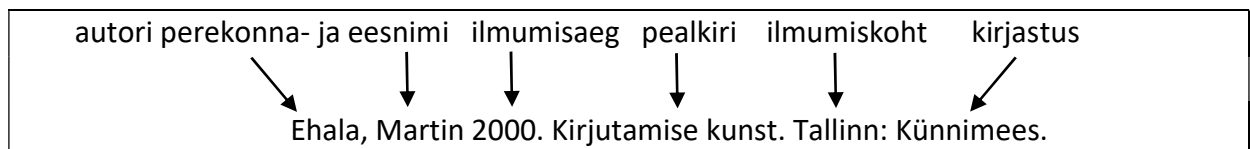
Lisa 4. Kasutatud allikate loetelu vormistamine

Kasutatud allikate loetelu lisatakse töö lõppu ja selle pealkiri on „Kasutatud allikad“. Kasutatud allikatesse lisatud viitekirjed järjestatakse tähestikuliselt ning neid ei nummerdata.

Andmed viitekirje koostamiseks leiab raamatu tiitellehelt ja selle pöördelt. Allikate loetellu märgitakse vaid need allikad, mis on töö koostamisel sisulist tuge pakkunud ning millest pärinevaid mõtteid töö kirjalikus osas kasutatakse. Kui sõnade õigekirja kontrollimiseks on kasutatud ÕSi („Õigekeelsussõnaraamatut“) või abistavana näiteks mõnda muud vormistamise juhendit, siis need ei kuulu kasutatud kirjanduse hulka.

Allikaloendis esitatud viitekirje koosneb kindlatest kokkulepitud järjekorras esitatud osadest. Kirjes tuleb täpselt jälgida ka kirjavahemärke ning tühikute asukohti:

- **autor** (perekonnanimi ja eesnimi; kui autorit ei ole märgitud, siis algab kirje pealkirjaga), mitme autori puhul kirjutatakse esimese autori perekonnanimi, selle järel koma ja eesnimi ning alates teisest autorist pannakse eesnimi perekonnanime ette (nt Kivisilla, Veronika, Priit Ratassepp, Jürgen Rooste 2012. Labürint I. Kirjanduse õpik 7. klassile. Tallinn: Avita.);
- **ilmumisaeg** (ilmumisaasta järele pannakse punkt);
- **pealkiri**;
- **ilmumiskoht ja kirjastuse nimi** (nende vahele pannakse koolon).



Joonis 2. Kasutatud allikate loetelu kirje vormistamine

MITME AUTORIGA TEOSE puhul loetletakse kõigi autorite ees- ja perekonnanimed. Neist esimese autori nime puhul pannakse esmalt kirja perekonna- ja seejärel eesnimi. Järgmiste puhul esmalt eesnimi ja seejärel perekonnanimi.

Vija, Maigi, Kadri Sõrmus, Irene Artma 2012. Uurimistöö kirjutajale. Tartu: Atlex.

AJAKIRJA- JA AJALEHEARTIKLI puhul kasutatakse viitekirjes mõttekriipsu. Mõttekriipsu ette jääb artikli pealkiri ja mõttekriipsu järele ajakirja/ajalehe nimi.

Rosentau, Alar, Merle Muru, Enn Karro, Mait Sepp 2016. Meie tulevik: maatõus või uputus? – Eesti Loodus nr 6, lk 28–35.

Juurak, Raivo 2016. Järveküla kool sai katuse alla. – Õpetajate Leht nr 22, lk 6.

Gnadeteich, Uwe 2016. Eestlased olid osa viikigite maailmast. – Postimees 12.06.16, lk 5.

ILMA AUTORITA TEOS

EKSS = Eesti kirjakeele seletussõnaraamat, V köide, 1. vihik 2009. Tallinn: Eesti Keele Instituut.

INTERNETIALLIKA viitekirje koostatakse sarnaselt paberkandjal oleva allika viitekirjega. Esitatakse autori perekonnanimi, eesnimi, pealkiri, täielik internetiaadress ja materjali kasutamise kuupäev.

Kapper, Sille 2015. Missugust omakultuuri hoiaime tantsupidudel? – Mäetagused nr 63. <http://www.folklore.ee/tagused/nr63/> 10.06.2016

ILMA AUTORITA INTERNETIALLIKAS

Akadeemiake 2007. Õpilaste ajakiri Akadeemiake. www.metsaylikool.ee/akadeemiake/viitamine.html 10.06.2016

Lisa 5. Kasutatud allikate loetelu

Kasutatud allikad

Akadeemiake 2007. Õpilaste ajakiri Akadeemiake. www.metsaylikool.ee/akadeemiake/viitamine.html 10.06.2016

Ehala, Martin 2000. Kirjutamise kunst. Tallinn: Künnimees.

EKSS = Eesti kirjakeele seletussõnaraamat, V köide, 1. vihik 2009. Tallinn: Eesti Keele Instituut.

Gnadeteich, Uwe 2016. Eestlased olid osa viikigite maailmast. – Postimees 12.06.16, lk 5.

Juurak, Raivo 2016. Järveküla kool sai katuse alla. – Õpetajate Leht nr 22, lk 6.

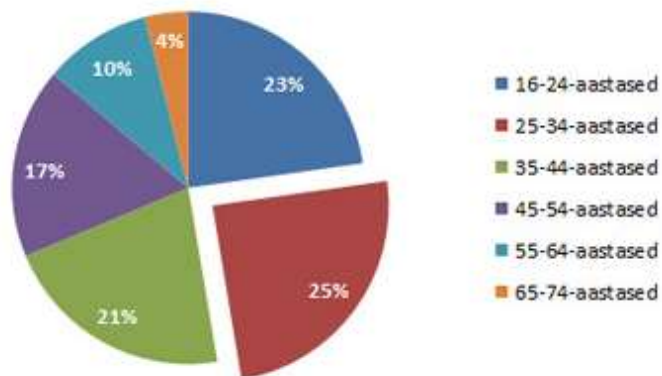
Kapper, Sille 2015. Missugust omakultuuri hoiaime tantsupidudel? – Mäetagused nr 63.
<http://www.folklore.ee/tagused/nr63/> 10.06.2016

Rootamm-Valter, Jelena, Olga Burdakova 2014. Õpilase uurimistöo koolis. Narva: Sata.

Rosentau, Alar, Merle Muru, Enn Karro, Mait Sepp 2016. Meie tulevik: muutus või uputus? – Eesti Loodus nr 6, lk 28–35.

Vija, Maigi, Kadri Sõrmus, Irene Artma 2012. Uurimistöo kirjutajale. Tartu: Atlex.

Lisa 6. Tabelid, joonised, fotod



Joonis 1. Internetikasutajad vanusegruppide järgi

Tabel 1. Internetikasutajad vanusegruppide järgi

Internetikasutajate vanus	Internetikasutajate arv	Internetikasutajate hulk (%)
16–24aastased	23	23%
25–34aastased	25	25%
35–44aastased	21	21%
45–54aastased	17	17%
55–64aastased	10	10%
65-74aastased	4	4%
KOKKU:	100	100%



Foto 1. Populaarseimad nutitelefoni rakendused (allikas: <http://geenius.ee/uudis/usa-suured-tehnoloogiafirmad-leppisid-el-iga-kokku-vihakone-eemaldamises>)